

1198.

1989, 20. března – Dopis představitelů československých nezávislých iniciativ (za VONS podepsáni Andrej Stankovič a Petr Uhl) poslancům Federálního shromáždění ČSSR obsahující výzvu k nehlasování pro zákonná opatření omezující občanské svobody.

Paní poslankyně, pane poslanče,

oslovujeme vás ve chvíli, kdy se naše republika ocitla na křižovatce. Máme na vybranou: buď cestou demokratické obnovy, cestu sice nesnadnou, ale jedinečně možnou, chceme-li začít skutečně léčit hluboké ekonomické, ekologické i mravní rány naší společnosti. Z naší strany nikdy nechyběla a ani dosud nechybí ochota podílet se na takto pojatém vývoji. Nebo bude státní moc pokračovat v násilném jednání proti nezávislým občanským skupinám s cílem umlčet hlas procitající občanské společnosti. To však je cesta bez budoucnosti, cesta vedoucí k hospodářskému a sociálnímu rozvratu.

Na našem zasedání máte schválit tzv. „zákonná opatření“, na nichž se usneslo předsednictvo FS 14. února 1989.¹ Domníváte se, že je to vůle vašich voličů? Dřív, než zvednete ruku, zamyslete se nad tím, co činíte. Ve Vídni se čs. vláda v principu 13 slavnostně zavázala zdokonalovat zákony, předpisy a politiku v oblasti lidských práv tak, aby bylo zajištěno účinné vykonávání těchto práv a svobod. Ve Vídni schválením principu 26 čs. vláda schválila nejen legalitu občanských iniciativ, ale dokonce se zavázala, že bude usnadňovat sdružování, komunikaci a kontakty mezi občany, kteří usilují o realizaci ustanovení helsinských dokumentů. Zavázala se rovněž odstraňovat zákonodárné a správní překážky, jež uvedenému úsilí brání. Tzv. „zákonná opatření“, jež jsou vám předkládána, jsou však v příkrém rozporu s tímto platným mezinárodním závazkem a právní kulturou.

Paní poslankyně, pane poslanče,
je na vás vložena velká odpovědnost. Schválíte-li opatření, jež nás přibližují výjimečnému stavu, kdy o svobodě projevu, o právu na pokojné shromažďování a sdružování nemůže být ani řeč, schválíte hrubé porušení zcela čerstvé mezinárodní smlouvy. Schválíte tím bez výhrad i represe, kolotoč politických procesů a věznění osob, které mají nespornou autoritu doma i v zahraničí. Zaslouhou tohoto poštilého jednání se Československo už dostalo na mezinárodní pranýř a hrozí nám mimo jiné, že pohoršení většiny zemí helsinského společenství se projeví i ve vztazích, jež mají značný význam pro hospodářský rozvoj.

Lidé, kteří vás k takovému činu nabádají, odejdou. Vy však zůstanete se svou odpovědností. Každý z vás by měl myslet na to, aby se mohl jednou s dobrým svědomím podívat do očí svým spoluobčanům – i svým nejbližším, svým dětem.

Žádáme vás proto: nehlasujte pro porušení našich mezinárodních závazků. Jednejte v souladu se svou odpovědností vůči občanům i vůči skutečné zákonitosti.

Charta 77: Saša Vondra, Dana Němcová, Tomáš Hradílek
Hnutí za občanskou svobodu: Václav Benda, Jaroslav Šabata, Ján Čarnogurský
Československý helsinský výbor: Jiří Hájek, Ladislav Lis, Václav Malý, Jan Štern
Demokratická iniciativa: Emanuel Mandler
Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných: Petr Uhl, Andrej Stankovič
Společnost přátel USA a Mírový klub Johna Lennona

Informace o Chartě 77, r. 12, 1989, č. 7, s. 4

POZNÁMKY

¹ Jedná se o zákonná opatření předsednictva Federálního shromáždění ČSSR č. 10/1989 Sb. k ochraně veřejného pořádku ze 14. 2. 1989 (tzv. pendrekovič zákon). *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, r. 1989, s. 34.